

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 6 Jild 4

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холиқулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сейтов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Науризбаева Нуржамал Қудайбергенова</i> TURKISTONDA OILA VA NIKOH MUNOSABATLARINING O'ZIGA XOS JIHATLARI VA ROSSIYA IMPERIYASI BOSQINIDAN KEYIN MINTAQADA YUZ BERGAN DEMOGRAFIK JARAYONLAR	14-22
<i>Ortiqov Yosin Abdulboqiyevich</i> DUNGANSHUNOSLIK TADQIQOTLARI TARIXSHUNOSLIGI (1990-2023)	23-34
<i>Бобожонова Феруза Хаятовна</i> СОВЕТ ҲОКИМИЯТИ ДАВРИДА ҚҲЙИ ВА ҲРТА ЗАРАФШОН ВОҲАСИДА ТАЪЛИМ ТИЗИМИ	35-40
<i>Halimov Tal'at</i> XX ASRNING 20-30 YILLARIDAGI QULOQLASHTIRISH SIYOSATI VA UNING SALBIY OQIBATLARI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	41-45
<i>Ilhomov Ziyovutdin Adxamovich, Shukurov Rustam Jo'raqulovich</i> ALEKSANDR BEKOVICH-CHERKASSKIY EKSPEDITSIYASINING BA'ZI TAFSILOTLARI: EKSPEDITSIYANING BOSHLANISHI	46-54
<i>Tilavova Shahnoza Salohitdinovna</i> MA'RIFATPARVARLARNING MATONATLI AYOLI XAYRINISO MAJIDXONOVA (1905-1937) HAYOTI VA FAOLIYATIGA CHIZGILAR	55-59
<i>Жайнаров Обиджон Ҳамид ўғли</i> XX АСР 20-ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА АДВОКАТУРА ТИЗИМИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР (ФАРФОНА ВИЛОЯТИ МИСОЛИДА).....	60-64
<i>Toshpo'latov Mamadali Zaynidin o'g'li</i> NUROTA TUMANI YOSHLARINI QO'LLAB-QUVVATLASH YUZASIDAN AMALGA OSHIRILGAN CHORA-TADBIRLARNING TARIXIY TAHLILI (2017-2024)	65-73
<i>Umarov Baxtishod</i> SOMONIYLAR DAVRIDA BUXORODA ILM-FAN RIVOJI (TARIX VA TIBBIYOT MISOLIDA)..	74-79
<i>Ўўлдошев Салимжон Валиевич</i> ИНТЕГРАЦИЯЛАШУВ ЖАРАЁНЛАРИ ВА ХАЛҚ ҲЙИНЛАРИ	80-85
<i>Askarov Azimjon Odiljon o'g'li</i> O'RTA OSIYODAGI ANGLIYA-ROSSIYA RAQOBATINING TARIXIY KONTEKSTI VA KATTA O'YIN SIYOSATINING VUJUDGA KELISHI	86-91
<i>Eshchanov Hurmat Matnazarovich</i> O'ZBEKISTON HUDUDI BRONZA DAVRIDA TOPOGRAFIK XUSUSIYATLARNI ETNIK JARAYONLARI KARTOGRAFIYASI.....	92-95
<i>Azamatova Gulmira Bayirbekovna</i> O'ZEKISTONDA AHOLI MIGRATSIYASI VA UNGA TA'SIR ETGAN IJTIMOIIYIQTISODIY	

OMILLAR	96-100
<i>Raimov Mamasoat Safar o'g'li</i> ESKI TERMIZ HAQIDA TARIXIY MA'LUMOTLAR	101-105
<i>Usmanov Jahongir Xo'jaqulovich</i> MARKAZIY OSIYO TARIXSHUNOSLIGIDA ILK ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI	106-109
<i>Usmanova Inobat Ibragimovna</i> PROCESSES OF GEOGRAPHICAL LOCATION OF THE IRON AGE POPULATION OF UZBEKISTAN	110-115
<i>Bekmirzayev Islomjon Ibrohim o'g'li</i> O'RTA G'OVASOY HUDUDI QADIMGI DAVR AHOLI TURAR-JOYLARI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	116-120
<i>Gadoyev Dadaxon Xayrulloevich</i> BUXORDAGI "MASJIDI BALAND" MASJIDI QURILISHI VA TARIXI	121-125
<i>Rajabova Sabohat Bobirovna</i> IQTISODIY HAYOTDA TADBIRKOR AYOLLARNING TUTGAN O'RNI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	126-132
<i>Aloxunov Alisher Ahmadjonovich</i> ARXELOGIYADA GEOGRAFIK AXBOROT TIZIMLARIDAN FOYDALANISHNING ASOSIY IMKONIYATLARI XUSUSIDA	133-138
<i>Sharopov Saidusmon Saidaxmadovich</i> XIX ASR OXIRI VA XX ASR BOSHLARIDA BUXORO AMIRLIGINING JANUBISHARQIY HUDUDI SHAHARLARI, XUSUSAN QARSHI, SHAHRISABZ VA KITOB SHAHARLARINI RUS TARIXCHILARI ASARLARIDA YORITILISHI	139-144
<i>Axmedova Gulchehra O'skinovna</i> SHEROBOD VOHASI NOMODDIY MADANIYATI DURDONALARI	145-149
<i>Abduraximov Husniddin</i> O'ZBEKISTON VA AVSTRIYA RESPUBLIKASI O'RTASIDA INVESTITSIYAVIY, HUQUQIY HAMDA ILM-FAN SOHASIDA HAMKORLIKNING MUSTAHKAMLANISHI	150-158
<i>Turopova Mohidil Turdiyevna</i> O'ZBEKISTON JUNUBIY HUDUDLARI TOPONIMIKASINING TABIAT BILAN BOG'LIQLIGI VA URF-ODATLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	159-163
<i>Annayeva Zarifa Musurmonqulovna</i> EKOLOGIK HOLATNI BARQARORLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	164-168
<i>Ahmadov Xurshid San'atovich</i> "CHIG'ATOY IMLOSI" VA MILLIY ZIYOLILAR	169-175
<i>Axmadova Nafisa Axmad qizi</i> O'ZBEKISTON VA GERMANIYA MADANIY ALOQALARINING RIVOJLANISHI	176-179

<i>Жумаева Шоҳида Чориевна</i> МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ	180-186
<i>Elmuratova Umida Farxadovna</i> TA'LIM IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISHNING GENDER TENGLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI	187-191
<i>Nazarov Otabek Muzrobovich</i> XX ASRNING 80-YILLARI QATAG'ONLIK SIYOSATINING SURXONDARYODAGI IJTIMOYIY- IQTISODIY JARAYONLARGA TA'SIRI	192-197
<i>Kupaysinov Ismoyiljon Ahmadjanovich</i> 1950-1990 YILLARDA ANDIJON OBLASTI JAMOAT TRANSPORTI FAOLIYATI VA UNDAGI AYRIM MUAOMMOLARNI MATBUOTDA YORITISHI ("KOMMUNIST" GAZETASI MATERIALLARI MISOLIDA)	198-202
<i>Oripova Laylo Zafarovna</i> O'ZBEKISTON YOZUVCHILAR UYUSHMASI FAOLIYATI TARIXIGA NAZAR	203-207
08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI	
<i>Magsud Azad Guliyev</i> OZARBAYJONDA YASHIL ENERGIYAGA O'TISH: SO'ROQ NATIJALARINI TAHLIL QILISH	208-214
<i>Глазова Марина Викторовна</i> ВКЛАД «ЗЕЛЕНОВОГО» УЧЁТА В ФИНАНСОВОМ МЕНЕДЖМЕНТЕ В УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ КОМПАНИЙ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В УЗБЕКИСТАНЕ: МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	215-231
<i>Oratov Jaxongir Jurayevich</i> RAQAMLI INNOVATSIYALAR DAVRIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI VAHOLASHDA EKONOMETRIK MODELLAR	232-238
<i>Шадиева Дилдора Хамидовна</i> БАНК СОҲАСИГА РАҚАМЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИНИНГ ТАЪСИР	239-243
<i>Umronov Eldorbek Sodirovich</i> TURISTIK KORXONALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RAQOBATBARDOSHLIGINI VAHOLASH	244-255
<i>Sattarov Umirzoq Normengovich</i> MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA TRANSFORMATSIYALASH JARAYONI... ..	256-262
<i>Хамдамов Шавкат Комилович</i> СОЦИАЛЬНАЯ ЗАЩИТА И БОРЬБА С БЕДНОСТЬЮ: СТРАТЕГИИ ФИНАНСИРОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	263-267
<i>Хайитов Жамшид Холвоевич</i> ИҚТИСОДИЁТДА ОБОДОНЛАШТИРИШ ХИЗМАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ – ДАВР ТАЛАБИ	268-272
<i>Xurramov Azamat Fayzullayevich</i> BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA UY XO'JALIGI SEKTORINING O'RNI VA AHAMIYATI	273-278

Алимханова Нигора Алимхановна
 ТОВАР-МОДДИЙ ЗАХИРАЛАР АУДИТИДА ТАҲЛИЛИЙ АМАЛЛАРНИ ҚЎЛАШ 279-287

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Жумаев Ойбек Маратович
 О‘ЗБЕКИСТОНДА КАМБАГ‘АЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ДИНАМИКАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЙOSIY
 ИНАТЛАРИ 288-296

Наврўзова Гулчеҳра Нигматовна
 ХОЖА АҲРОР ТАЪЛИМОТИДА ИНСОНИЙ ҲАҚИҚАТ МАСАЛАСИ 297-302

Хайридинов Аббосхон Анварович
 ҒАРБ МАДАНИЯТИНИ ОММАЛАШИШИГА ИЧКИ ОМИЛЛАР ТАЪСИРИ 303-311

Мухамеджанова Лалихон
 АХЛОҚНИНГ ЖАМИЯТДАГИ ТРАНСФОРМАЦИОН ВА БАРҚАРОРЛАШТИРУВЧИ
 ФУНКЦИЯЛАРИ 312-317

То‘ева Муҳаййо Шuhrat qizi
 О‘ЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASINING YANGILANISH JARAYONIDA XOTINQIZLAR INNOVATSION
 ТАФАККУРИНИ OSHIRISH VA FAOLLASHUVI BORASIDAGI SIYOSATI:UMUMNAZARIY
 ТАHLILLAR..... 318-322

Ro‘zimurodov Siroj Madatovich
 OILANING IJTIMOIIY-IQTISODIY MUNOSABATLARNI SHAKLLANTIRISHDA MA’NAVIY-
 AXLOQIY TARBIYANING TA’SIRI 323-326

Ravshanov Ulug'bek Rahbarovich
 AXBOROT GLOBALLASHUVI SHAROITIDA YOSHLARDA MILLIY O‘ZLIKNI TARBIYALASH
 MASALALARI 327-332

Allayarova Marxabo Mavlanovna
 SHAXS BADIY IJODINI SHAKLLANTIRISHNING ESTETIK MUAMMOLARI VA
 MA’NAVIYAT 333-337

Хашимов Шерахон Жўрахонович
 ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚАРО ИМИДЖИНИНГ ЮКСАЛИШИДА ТИББИЁТ ТУРИЗМИНИНГ
 ТУТГАН ЎРНИ..... 338-342

Soatov Rasul Muxitdinovich
 BOBORANIM MASHRAV HAYOTI VA IJODIDA TASAVVUFGA DOIR QARASHLAR
 TAHLILI 343-348

Ashurov Navfal Burxonjon o‘g‘li
 MOVAROUNNAHR MIQYOSIDA NASAF SHAHRINING ILMIIY-MADANIY ASOSLARI 349-352

Ўразалиева Гулшада Бекнўлатовна
 ГЕНДЕР ТЕНГЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ - ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН СТРАТЕГИЯСИНИНГ УСТУВОР
 ЙЎНАЛИШИ 353-358

Xudaynazarov Samad Xudayberdiyevich, Turgunov Azim Turgunovich
 JAMIYATNING MA’NAVIY - IJTIMOIIY RIVOJLANISHIDA O‘ZBEK XALQI MILLIY
 QADRIYATLARINING O‘RNI 359-364

<i>Suvanov Ilhom Abdixalilovich</i> AXBOROT-MAFKURAVIY TAHDIDLARGA QARSHI KURASHDA MILLATLARARO TOTUVLIK VA DINIY BAG'RIKENGLIKNI TA'MINLASHNING AHAMIYATI	365-371
<i>Axmedova Dilrabo Sa'dullayevna</i> SHARQ ALLOMALARI ASARLARIDA OILA VA TARBIYA MASALALARI	372-376
<i>Kayumova Aziza Toshmuradovna</i> IBN XALDUNNING JAMIYAT VA IJTIMOYIY TARAQQIYOT TO'G'RISIDAGI QARASHLARI	377-381
<i>G'ulomov Obid G'ayratovich</i> YOSHLAR MA'NAVIY KAMOLOTIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOYIY-MADANIY OMILLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	382-385
<i>Панжиев Сухроб</i> ГЛОБАЛЛАШУВ ВА ҒОЯВИЙ ТАҲДИДЛАР ДАВРИДА ҲАҚИҚАТ ТУШУНЧАСИНИНГ АҲАМИЯТИ	386-391
<i>Matnazarova Muhayyo Axmetjanovna, Azimova Charos Azamatovna</i> “ETNOS”, “MILLAT” TUSHUNCHALARINING MAZMUN-MOHİYATI VA ULARNING ILMIY- NAZARIY TAHLILI	392-398
<i>Amanov Alisher Kaxramonovich</i> VAQTNI ILMIY JIHATDAN TAHLIL QILISH HAMDA UNI FALSAFIY VA MADANIY NUQTAI NAZARDAN O'RGANISH	399-404
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Пайзибаева Мадинахон Собиржон қизи</i> БРИТАНИЯ ХАЛҚ ЭРТАКЛАРИНИНГ ШАКЛЛАНИШИДА КЕЛЬТ МИФОЛОГИЯСИНИНГ ТАЪСИРИ ВА ЎРНИ	405-409
<i>Tevosyan Gayane Arturovna</i> O'ZBEK VA RUS TILI GRAMMATIKASINING QIYOSIY TIPOLOGIYASI	410-417
<i>Boynazarov Islom Abduxalimovich</i> INGLIZ TILIDAGI FALSAFIY TERMINLARDA SINONIMIYA HODISASI	418-421
<i>Bahriddinova Yulduzxon Bahriddin qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI BOTANIK TERMINLARNING NOMINATIV TAHLILI VA BINAR NOMLANISHI	422-426
<i>Javliyev Mansurbek Odil o'g'li</i> KONSEPT TUSHUNCHASINING HOZIRGI ZAMON LINGVISTIKASIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI	427-431
<i>Ruziyev Xusniddin Baxritdinovich</i> PARALLEL KORPUSLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	432-436
<i>Rahimova Shahnoza Palvannozirovna</i> INGLIZ TILIDAGI IBORALARNI O'RGANISHDA TARJIMA MUAMMOLARI	437-442
<i>Muhamadiyev Timur Urazovich</i> INGLIZ TILIDAGI OAVDA OMMAVIYLASHMAGAN IBORALARDAN FOYDALANISH	443-446

<i>Панжиева Насиба Нармахматовна</i> ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СЕМАНТИЧЕСКОГО ПОЛЯ	447-451
<i>Умирова Дилфуза Суюновна, Асадов Шухрат</i> ОБРАЗОВАНИЕ ЯВЛЯЕТСЯ НЕОТЪЕМЛЕМОЙ И НЕПРЕРЫВНОЙ ЧАСТЬЮ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ ЧЕЛОВЕКА	452-456
<i>Ибрагимова Мохира Муратовна</i> ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПСИХОЛОГИЗМ И ЕГО ФУНКЦИИ В ТВОРЧЕСТВЕ ВИРДЖИНИИ ВУЛЬФ	457-464
<i>Тойчиева Насибахон Суранбаевна, Ткебучава Ирина Георгиевна, Темирова Шоира Гайбуллаевна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ИЗУЧЕНИИ ИСТОРИИ ЛИНГВИСТИКИ	465-477
<i>Nurimova Diyora</i> LIRIK DISKURS VA UNING MOHIYATI	478-482
<i>Axmadjonova Mohinur Iqboljon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILIDA NUTQ AKTLARINING SEMANTIK TUZILISH TAHLILI	483-491
<i>Jumanazarov Shukurali Tashmamatovich</i> KORPUS TUZISH TEXNOLOGIYASI.....	492-495
<i>Samadova Oydin Ilxomjon qizi</i> FRAZEOLOGIK BIRLIK TUSHUNCHASI HAMDA UNING QO'LLANILISHI	496-500
<i>Xatrayeva Rano Rajabovna</i> XX ASR INGLIZ ILMIIY FANTASTIKASINI TARJIMA QILISH XUSUSIYATLARI	501-505
<i>Ermatov Ixtiyor, Mamatqulov Azizbek</i> A.HOJIYEVNING TERMINOLOGIK LUG'ATLARI XUSUSIDA	506-510
<i>Muxtorova Moxlaroyim</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA TANBEH BERISHNI BILDIRUVCHI BIRLIKLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	511-517
<i>Abdullayeva Nilufar Ramazonovna, Aliqulova Rohila</i> O'SIMLIK NOMLARI BILAN BOG'LIQ TARBIYAGA OID MAQOL VA MATALLARNING CHOG'ISHTIRMA TAHLILI	518-521
<i>Носирова Мубина Олимовна</i> СПЕЦИФИКА ОТРАЖЕНИЯ АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИХ ПОСЛОВИЦ В СЛОВАРЯХ РАЗНОСИСТЕМНЫХ ЯЗЫКОВ	522-528
<i>Хасанов Зафар Бахтиyorovich</i> ZAMONAVIY TILSHUNOSLIKDA SPORT ATAMALARINI O'RGANISHNING NAZARIY ASOSLARI	529-534
<i>Рахматов Бекзод Уктам угли</i> СОЦИАЛЬНО-ЛИНГВИСТИЧЕСКАЯ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ ПОНЯТИЯ «УЧИТЕЛЬ»	535-539

Yaxyoyev Fayzullo muhammadsoli o'g'li
XX ASRNING IKKINCHI YARMIDA ALISHER NAVOIY LIRIKASIGA DOIR MATNSHUNOSLIK
BILAN BOG'LIQ TALQINLAR..... 540-546

Otajonova Dildor Baxtiyarovna
KORPUS TURLARINING LINGVISTIKA SOHASINI TARAQQIY ETTIRISHDAGI
AHAMIYATI 547-551

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович
МАЪНАВИЙ ЗИЁН КОМПЕНСАЦИЯСИ МИҚДОРНИ АНИҚЛАШНИНГ НАЗАРИЙ ВА
АМАЛИЙ MASALALARI 552-559

Fayzullayev Aslbek Ulug'bek o'g'li
MULKNI QASDDAN NOBUD QILISH YOKI UNGA ZARAR YETKAZISH UCHUN JINOIY
JAVOBGARLIKNI TAKOMILLASHTIRISHNING AYRIM MASALALARI 560-564

Элмуродов Ҳусан Элмуродович
МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ СОҲАСИДА ЎҚУВДАН ҲАМДА БИЛИМ ВА
КЎНИКМАЛАРИ ТЕКШИРУВДАН ЎТМАГАНДА ИШДАН ЧЕТЛАШТИРИШ..... 565-572

Аслонова Лайло Олимовна
ИЛМИЙ ХОДИМЛАР ҲУҚУҚИЙ МАҚОМИНИ БЕЛГИЛАШНИНГ АЙРИМ
MASALALARI 573-583

Файзиева Гулрух Мухаммади кизи
НЕКОТОРЫЕ ПОНЯТИЯ В СФЕРЕ ГАРАНТИИ ПРАВО НЕПРИКОСНОВЕННОСТИ
ЖИЛИЩА 584-588

Ибрагимова Сабина Эркиновна
К ВОПРОСУ О СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ НАЦИОНАЛЬНЫХ МЕХАНИЗМОВ В СФЕРЕ
ДОСУДЕБНОГО УГОЛОВНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН..... 589-593

Tosheva Maftuna Anvar qizi
AXLOQQA QARSHI JINOYATLARNING JINOYAT-HUQUQIY JIHATLARI 594-600

Халилов Дониёр Нортажиевич
КОНСТИТУЦИОННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРАВ И
СВОБОД В СОЦИАЛЬНОМ ГОСУДАРСТВЕ 601-607

Файзуллаева Нигорахон Равшановна
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ДОГОВОРА В СИСТЕМЕ МЕЖДУНАРОДНОГО
КУЛЬТУРНОГО ПРАВА 608-618

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Saydillayeva Mehrinaz Bahodir qizi
OLIY TA'LIM TIZIMIDA TA'LIM DASTURLARINI LOYIHALASHTIRISH ASOSIDA PEDAGOGIK
TA'LIM METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI 619-626

Ubaydullaeva Jamila Hurramovna
DARS TURLARI VA DARSNI REJALASHTIRISHGA NISBATAN YONDOSHUVLAR 627-631

- Ro'ziyeva Nazira Yodgorovna, Panjjeva O'g'ilshod Baxodir qizi, Jo'raev Baxodir Norbo'tayevich*
O'QUVCHILARGA TABIATNI ASRASH VA EZOZLASHNI "YASHIL MAKON" MILLIY
TEKNOLOGIYA LOYIHASI ASOSIDA AMALIY ANJUMANLAR ORQALI OLIB BORISH 632-640
- Юлдошев Рустам Дилшод угли*
РОЛЬ ПРАГМАТИЧЕСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ИЗУЧЕНИИ ЯЗЫКА И КОММУНИКАТИВНОМ
ПРОЦЕССЕ 641-645
- Razzakov Baxrom Abdug'afurovich*
BO'LAJAK MUHANDISLAR UCHUN OG'ZAKI MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH:
INGLIZ TILI DARSLARIDA TRANSPORT TERMINOLOGIYASINI
O'RGANISHGA MISOLIDA..... 646-650
- Salimova Shahlo Sayfulloyevna*
TA'LIM TIZIMIDA XAVFSIZ MUHITNI YARATISH MUAMMO VA ISTIQBOLLARI 651-656
- Kuchkarova Arofathon*
MATEMATIKA DARSLARIDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH
(GEOGEBRA DASTURI MISOLIDA) 657-661
- Radjabova Gulnoza Giyosiddinovna*
YOZISH BO'YICHA KO'RSATMALARNI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY AMERIKA
INGLIZ TILI KORPUSINING (COCA) ROLI 662-669
- Sharifov Muxriddin Kamoladdin o'g'li*
PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA MAXSUS FANLARNI O'QITISH
ISTIQBOLLARI 670-675
- Saidova Surayyo Yarqulovna*
NOFILOGIK TA'LIM YO'NALISHI TALABALARI O'QISH KOMPETENSIYASINI
RIVOJLANTIRISHDA SOHAVIY MATNLAR XUSUSIYATLARI VA MATN TANLASH
TAMOYILLARI 676-686
- Djalolov Furqat Fattohovich*
UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTABLARIDA INGLIZ TILI TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH
VA SIFATINI YAXSHILASH YO'LLARI 687-691
- Niyazova Minara Baxramovna*
TEKNIKA OLIY O'QUV YURTLARIDA TALABALARNI FRANSUZ TILIGA QIZIQTIRISHNING
O'ZIGA XOS JIHATLARI..... 692-697
- Amrillayev Husniddin Ashrab o'g'li*
OLY TA'LIMDA VIRTUAL LABORATORIYALARDAN O'QUV JARAYONIDA FOYDALANISHNING
PEDAGOGIK JIHATLARI 698-702
- Boboyeva Zarifa Jahonqulovna*
SPORT TAYYORGARLIK JARAYONLARINING ADAPTIV MEXANIZMLARI..... 703-708
- O'rozov Shahobiddin Ziyadullayevich*
AMIR TEMUR VA TEMURIYLAR DAVRIDA DAVLATNI BOSHQARISH TAMOYILLARI..... 709-713
- Muxtshamova Parvina Zahitovna*
ESL DARSLARIDA HAQIQIY MATERIALLARDAN FOYDALANISH 714-716

Received: 20 May 2024
Accepted: 30 May 2024
Published: 19 June 2024

Article / Original Paper

**PRACTICAL CONFERENCES DEDICATED TO THE TECHNOLOGIES OF
ECOLOGICAL EDUCATION FOR STUDENTS THROUGH THE PROTECTION
AND RESPECT FOR NATURE WITHIN THE FRAMEWORK OF THE "GREEN
SPACE" NATIONAL TECHNOLOGY PROJECT**

Roziyeva Nazira Yodgorovna.

Teacher of Termiz Institute of Engineering Technology.
ruzievanazira911@gmail.com

Panjieva O'g'ilshod Baxodir qizi.

Teacher of Termiz Institute of Engineering Technology.
ogilshodpanjiyevs@gmail.com

Joraev Bakhodir Norbotaevich.

Teacher of Termiz Institute of Engineering Technology.
ruzievanazira911@gmail.com

Abstract. In this article, the issue that is considered urgent in modern times, that is, the practical conferences dedicated to the technologies of providing environmental education to students by preserving and respecting nature, using the national technology project "green space" today. It is said that the importance of preserving the purity of the air in the "green space" is the main source of creating a healthy environment in the future.

Key words: Ecological education, ecological education, Green space ecological outlook, atmospheric air, public health, nature protection.

**O'QUVCHILARGA TABIATNI ASRASH VA EZOZLASHNI "YASHIL MAKON"
MILLIY TEXNOLOGIYA LOYIHASI ASOSIDA AMALIY ANJUMANLAR ORQALI
OLIB BORISH**

Ro'ziyeva Nazira Yodgorovna.

Termiz muhandislik texnologiya instituti o'qituvchisi.
Elektron pochta: ruzievanazira911@gmail.com

Panjieva O'g'ilshod Baxodir qizi.

Termiz muhandislik texnologiya instituti o'qituvchisi.
Elektron pochta: ogilshodpanjiyevs@gmail.com

Jo'raev Baxodir Norbo'tayevich.

Termiz muhandislik texnologiya instituti o'qituvchisi.
Email: ruzievanazira911@gmail.com

Anotatsiya. Ushbu maqolada hozirgi zamonda dolzarb bo'lib hisoblangan masala, ya'ni o'quvchilarga tabiatni asrash va e'zozlash orqali ekologik tarbiya berish texnologiyalariga bag'ishlab o'tkaziladigan amaliy anjumanlarni "yashil makon" milliy texnologiya loyihasidan foydalangan holda olib borishning bugungi kundagi axamiyatini

muxum ekanligi, atmosfera havosini sofligini asrash "yashil makon" kelajakda sog'lom muxit ta'rzini yaratishga assosiy manba haqida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Ekologik tarbiya, ekologik ta'lim, Yashil makon ekologik dunyoqarash, amosfera havosi, aholi sog'ligi, tabiatni muhofazasi.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I6Y2024N97>

Kirish. 2019-2028-yillar davrida O'zbekiston Respublikasida biologik xilma-xillikni saqlash strategiyasining "Yo'l xaritasi"da himoya etiladigan tabiiy hududlarning umumiy maydoni mamlakat hududining 12 foizini tashkil etishiga erishish belgilab berilgan edi. Keyingi yillarda amalga oshirilgan keng qamrovli chora-tadbirlar pirovardida 2022-yilning oktyabr oyi vaziyatiga bu ko'rsatkich 14,08 foizga yetkazildi.

Bajarilayotgan ana shunday muhim loyihalarga qaramay, sohada hali yechimini kutayotgan vazifalar ham talaygina. Bu kamchiliklarni bartaraf etishning maqbul yo'llaridan biri va eng asosiysi – fusunkor va jozibali tabiat va nabotot himoyasi bilan bog'liq ishlarni umumxalq harakatiga aylantirish, unib kelayotgan yosh avlodga fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishda yosh avlodni, kelajak ajdodlarimizning ezgu qadriyatlariga sadoqat ruhida tarbiyalash muhimdir. Prezidentimiz tashabbusi bilan o'tkazilayotgan "**Yashil makon**" umummilliy loyihasini amalga oshirish ana shunday ezgu va insoniy qadriyatlarga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir[1].

Kuchli sanitar sifatida daraxt va butalarning yashil yuzasi is gazini yutib, inson hayoti uchun zarur bo'lgan kislorod chiqaradi. Daraxtlar ham barcha tirik mavjudotlar kabi o'ziga xos quvvat resursiga ega. Chunki inson daraxtlardan taralayotgan ifordan bahramand bo'lib, kayfiyati ko'tariladi. Xullas, daraxt insonning to'laqonli yashashi uchun muhim hayotiy dolzarb masala va fusunkor va jozibali tabiat va nabototga, insonga bemisl naf keltiradi, hayot davomiyligini ta'minlaydi. Shu bois, ota-bobolarimiz daraxtning soyasi jonga, mevasi tanga darmon, -deya e'zozlaydi. Birni kessang, o'nni ek, deya fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrashga, yaratuvchilikka da'vat va maqollar mavjuddir.

Metodologiya. Bugungi kunda ekologik ta'lim-tarbiya, tabiatni asrab-avaylash va qadrlash ularning maqsad va vazifalari, mazmuni, shakl va metodlari bilan **respublikamizning taniqli olimlaridan** A.N.Adiyev, Yu.Shodimetov, H.Yu.Salomova, M.Inomova, N.J.Isokulova, H.Omonov, D.I.Toshova, E.O.Turdikulov, S.Abduxolikov, L.Muxtorova, M.Mirhosilov, Sh.Avazov, S.Mashokirov, B.O.Qodirov, P.Q.Qodirov, K.B.Muxammediyev, Sh.Bozorova, P.U.Berdanova, X.J.Xudoyqulov, O.J.Xolmuminova, Q.I.Abirqulov, B.R.Adizov, Ye.B.Aydarov, P.S.Sultanov, X.S.Xushbaqtova, E.B.Qodirov B.Ziyomammedov, E.T.Choriyev, G.Komilova, M.G.Nishonboyeva, X.B.Norbo'tayev, O.Musurmonovalarlarning ilmiy ishlarida o'quvchilarga tabiatni asrab-avaylash va qadrlash orqali ekologik tarbiya berishga oid tushunchalarni shakllantirish va tarbiyalashga oid ilmiy-nazariy tahlilga kengroq yoritib berilganligini ko'rish mumkin. Ushbu muammoning ilmiy-nazariy tomonlari ruhshunos olimlardan V.Karimova, Z.Nishonova, E.G'oziyev, N.Safayev, G'.Shoumarov, B. Qodirov, M.Davletshin, N.Soginovlar ilmiy tadqiqot ishlarida ham o'z ifodasini topgan.

Mustaqil davlatlar hamdo'stligi (MDH) mamlakatlari olimlaridan V.N.Kozlenko, M.Yu.Gildenkoy, T.V.Ogorodovoy, V.Chub, Yu.S.Karlov, T.M.Bondarenko, S.N.Nikolayeva, N.A.

Ryjova, A.I.Ivanova, P.I.Agalova, A.M.Ryabov, I.I.Fazilyaznova, G.A.Yagodin, V.I.Vernadskiy, M.M.Kashapova, T.G.Kiselevoy, M.A.Kondrova, L.Pavlova, G.P.Tugusheva, A. Ye.Chistyakova, Z.F.Aksyonova, L.S.Astafeva, L.G.Gorkova, L.I.Yegorenkov, L.V.Kovinko, A.A.Lopatina, S.D.Deryabo, Yu.S.Kamnikova, N.N.Lopatina, S.N.Nikolayevalarning ilmiy-tadqiqot ishlarida ekologik ta'lim-tarbiyaning pedagogik va metodik muammolari bo'yicha tadqiqot ishlarini amalga oshirganlar.

Rivojlangan xorijlik olimlardan jahon ta'lim tizimida ekologiya, o'quvchilarga tabiatni asrab-avaylash va qadrlash orqali ekologik tarbiya berish, uni e'zozlash hamda muhofaza qilishni o'rganish bo'yicha bir qancha tadqiqot ishlari olib borganlar. Bu borada B.North, J.Trim, U.A. Solomon, R.Harding, R.A.Beghetto, D.Fisher, J.P.Guilford, R.Sternberg, E.P.Torrance, J.C.Kaufman M.Kendall, C.S.Haugen, Hsing Yun, T.M.Amabile, S.Bates, N.Tregenza, M.E. Ferreira., A.C.Caires, R.Pitarma, D.Coste, A.Styuart, Monica Green, D.Meadows, T.Miller, E.Odum, A.Peccei, R.Whittaker, M.Green, M.Grey, A.Blakman, (AQSh), V.Nemes, L.Nemsova (Chexiya), A.Trembeskiy (Polsha), F.Vilke (Germaniya), J.Byusak (Fransiya), I.Martines (Ispaniya), G.Gold, M.Komarov, N.Shilin (Rossiya)lar tomonidan tadqiq etilgan.

Muhokama. Yurtimizda amalga oshirilayotgan **“Yashil makon”** umummilliy loyihasi ana shunday ezgu qadriyatlarimiz davomiyligini ta'minlash va barqaror rivojlanishga erishishda muhim omil bo'lmoqda. Prezidentimiz tashabbusi bilan o'tkazilishi an'anaga aylangan ushbu ekologik loyiha doirasida har yili 200 million tup daraxt va buta ko'chatini ekish va shu orqali mamlakatimiz yashil maydonlarini amaldagi 8 foizdan 30 foizga oshirish reja qilingan. Mazkur umumxalq tadbirini amalga oshirishning huquqiy asoslari 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi maqsadlarida, Prezidentimizning 2021-yil 30-dekabrda “Respublikada ko'kalamzorlashtirish ishlarini jadallashtirish, daraxtlar himoyasini yanada samarali tashkil yetish chora-tadbirlari to'g'risida”gi farmonida mustahkamlandi. Ayni paytda unib kelayotgan yosh avlodni fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishda va atrof-muhitni himoya qilish davlat qo'mitasi tizimida ekilgan nihollar nobud bo'lmay, unib-o'sishi uchun monitoring yuritilyapti[2].

Prezidentimiz raisligida 2022-yil 11-oktyabr kuni mahallalarni obod qilish va aholini o'ylantirayotgan masalalarni hal etish bo'yicha ustuvor vazifalar yuzasidan o'tkazilgan videosektor yig'ilishida hududlarni ko'kalamzorlashtirish masalasiga ham alohida e'tibor qaratilib, **“Yashil makon”** umummilliy loyihasi doirasida joriy va kelgusi mavsumda amalga oshiriladigan chora-tadbirlar belgilab berildi. Xususan, bu yil yakunigacha 75 million tup, kelgusi yil bahor oylarida yana 125 million tup mevali va manzarali ko'chat ekish vazifasi qo'yildi. Bu vazifalardan kelib chiqib, unib kelayotgan yosh avlodga fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishda quyidagilar takliflarni amalga oshirish loyihasi joriy etildi[3].

1. Butun mamlakat miqyosida daraxtzorlarni ko'paytirishga qaratilgan quyidagilarni nazarda tutuvchi **“Yashil makon”** umummilliy loyihasi tatbiq etilsin:

- daraxtlarni ekish va parvarish qilish sohasidagi boshqaruv tizimini takomillashtirish;
- ilmiy yondashuvlar asosida hududlarning tuproq-iqlim va boshqa xususiyatlarini aniqlashga qaratilgan tadqiqot va tahlillarni amalga oshirish hamda buning pirovardida hududlar kesimida respublika xaritasini ishlab chiqish;

- ko'chatxonalar sonini ko'paytirish, tuproq unumdorligini hisobga olgan holda, hududlar iqlimiga mos xorijiy manzarali daraxtlarni mahalliyashtirish;

- hududlarda **“yashil bog'lar”** va **“yashil jamoatchilik parklari”** **“Yashil makon”, “Bir makon va bir yo'l”**ni barpo etish;

- daraxtlarni sug'orish tizimini qayta ko'rib chiqish, uning samarali faoliyatini ta'minlash;

- har bir daraxtni parvarish qilish uchun mas'ul bo'lgan shaxslarni belgilash, bu borada rag'batlantirish mexanizmlarini keng joriy yetish;

- daraxtlarni shikastlantirish va nobud qilganlik uchun javobgarlikni kuchaytirish, mazkur yo'nalishda jamoatchilik nazoratini yanada oshirish. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 3-fevraldagi PF-6155-sonli Farmoni bilan respublika hududida davlat o'rmon fondiga kirmaydigan daraxt va butalarning bebaho navlari kesilishiga joriy etilgan moratoriyning amal qilish muddati uzaytirilsin. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 9-sentyabrdagi “Energiya tejevchi texnologiyalarni joriy qilish va kichik quvvatli qayta tiklanuvchi energiya resurslarini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi PF-220-son Farmoni bilan belgilab berilgan birqator imtiyozlarni alohida qayd etish lozim. Davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash hisobiga 2022-2023-yillarda hududlardagi 34 mingdan ortiq obyektlarda, shu jumladan 619 ta “Yangi O'zbekiston” massivi va 28 mingdan ziyod xonadonlarda muqobil energiya resurslarini joriy qilish, vazirlik va idoralar kesimida 6 mingdan ortiq obyektlarda energiya sarfi hajmida muqobil energiya resurslari ulushini 30 foizga yetkazish ishlari amalga oshirilmoqda. **“Yashil makon”, “Bir makon, bir yo'l”** loyihasi asosida energetika tejamkorligiga o'tish yo'lidagi muhim qadamlardan yana biri bo'ldi desak mubolag'a bo'lmaydi. Yuqorida qayd etilgan hujjatlarda belgilangan vazifalarni ijrosini ta'minlanishi 2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasida **“Yashil makon”** loyihasi asosida yangi iqtisodiyotga o'tish va **“yashil”** o'sishni ta'minlash dasturidagi muhim strategik maqsadlarga erishish imkonini berishi bilan bir-qatorda mamlakatimiz aholisi va iqtisodiyot tarmoqlarining elektr energiyaga bo'lgan ehtiyojini qoplashni yanada yaxshilanishiga, mintaqada energetik barqarorlikni hamda fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishni, atrof-muhit musaffoligini ta'minlashga xizmat qiladi va yangi davrni ochib beradi degan umiddamiz.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-avgustdagi PF-6044-sonli Farmoniga muvofiq Davlat ekologiya qo'mitasiga davlat o'rmon fondiga kirmaydigan daraxtlar va butalarni kesishga ruxsatnoma berish vakolatini mahalliy davlat hokimiyati organlaridan Davlat ekologiya qo'mitasi organlariga berishni nazarda tutuvchi normativ-huquqiy hujjat loyihasini ishlab chiqish hamda hukumatga miqyosidagi qarorlarga kiritish vazifasi yuklatilganiga qaramasdan, shu kunga qadar mazkur topshiriq yetarlicha hamma joyda bajarilmagan. Shuningdek, mazkur qarorga ko'ra daraxtlarning xatlovi har besh yilda bir marta o'tkazilishi pirovardida respublikada o'rmon fondiga kirmaydigan daraxtlar kesilishi bilan bog'liq vaziyatlarning ko'payishiga hamda aniq statistik ma'lumotlar yuritilmasligiga sabab bo'lmoqda[4].

Yashil o'simliklarni yaratishdagi o'rni beqiyos katta ekanligi va o'simliklar dunyosi sayyoramizdagi hayotning birlamchi resursi ekanligini esdan chiqarmasligimiz lozim. Uning bo'lmasa, havoda karbonat angidridning (Co2) miqdori ko'payib ketadi, odamlar va jonivorlar

nobud bo'ldi. Atmosferadan kelayotgan, tuproqdan chiqayotgan va boshqa resurslardan hosil bo'layotgan Co2 gazini o'simliklar yutib, fotosintez jarayoni pirovardida tashqi muhitga kislorod ajralib chiqadi.

Daraxt havas bilan ekilishi, xalqimiz, mahallalarimizning madaniyatiga aylanishi lozim, -degan edi davlatimiz rahbari. Bu chora-tadbirlarni amalga oshirish har birimizning zimmamizga katta mas'uliyat yuklaydi. Zero, ko'chat ekish, bog' yaratish yurt obodligi, el farovonligi, hayot davomiyligini ta'minlaydigan ezgu amaldir. Bu borada unib kelayotgan yosh avlodga fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishda, yaxshi niyat va havas bilan amalga oshirilayotgan bunday xayrli amallar bosqichma-bosqich bo'y ko'rsata boshladi. Yurtimizning turli hududlarida yangi bog'lar, yashil hududlar ko'paymoqda. Bugungi kunda ekologik kamchiliklar xalqaro tashkilotlarning yurtimizda o'tayotgan tadbirlari yakuniy hujjatlarida ham strategik masala sifatida o'z aksini topmoqda.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek, **“Yashil makon”** umummilliy loyihasi bir yillik tadbir emas. Ertangi kunni, kelajakni o'ylab amalga oshirilayotgan ushbu ezgu tashabbusning ko'plab xalqaro tashkilotlar tomonidan yuqori baholanayotganini ham munosib e'tirof etish joiz.

“Yashil makon” umummilliy loyiha asosida fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash bo'yicha bugun ko'plab quyosh va shamol energiyasidan foydalanish, undan olinadigan tabiiy elektr energiyalar juda muhim dolzarb masaladir.

Ta'lim texnologiyalari o'quvchilarda ekologik ta'limni rivojlantirishda, tabiatga mas'uliyat va hurmat tuyg'usini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin. Shu o'rinda tabiatni asrash va undan foydalanish orqali ekologik ta'limni kuchaytirish uchun qo'llanilishi mumkin bo'lgan ba'zi texnologiyalar va yondashuvlarni sanaymiz:

Kengaytirilgan haqiqat (AR) va virtual haqiqat (VR):

O'quvchilarga turli ekotizimlar, yovvoyi tabiatning yashash joylari va tabiiy mo'jizalarni o'rganishga imkon beruvchi virtual sayohatlarni taqlid qilish uchun AR va

VR ilovalaridan foydalaning. Inson faoliyatining atrof-muhitga ta'sirini ko'rsatadigan, xabardorlik va mas'uliyat hissini rag'batlantiradigan ajoyib tajribalarni yarating. Onlayn ta'lim platformalari: Atrof-muhit fanlari, tabiatni muhofaza qilish va barqarorlikning turli jihatlarini qamrab oluvchi interaktiv onlayn kurslar va modullarni ishlab chiqish. O'quvchilarni qiziqarli va ma'lumotli tarzda jalb qilish uchun videolar, animatsiyalar va viktorinalar kabi multimedia elementlaridan foydalaning[5].

Mobil ilovalar: Ochiq havoda kashf qilish va o'rganishni rag'batlantiradigan ta'lim ilovalarini yarating. Ilovalar mahalliy flora va fauna haqida ma'lumot berishi, tabiatda sayr qilishni targ'ib qilishi va atrof-muhitni muhofaza qilish bilan bog'liq interaktiv muammolarni taklif qilishi mumkin. O'quvchilarni real dunyo ma'lumotlarini yig'ishga jalb qilish uchun geotagging va fuqarolik fanlari loyihalari kabi xususiyatlarni qo'shing.

Ijtimoiy media va o'yinlashtirish: Atrof-muhitni muhofaza qilish bilan bog'liq muammolar va musobaqalarni yaratish uchun ijtimoiy media platformalari va o'yin usullaridan foydalaning. O'quvchilarni ijtimoiy tarmoqlar orqali o'zlarining ekologik tashabbuslari, tabiatni suratga olish yoki atrof-muhitga e'tiborli amaliyotlarini baham ko'rishga undash, jamiyat va umumiy mas'uliyat hissini tarbiyalash.

Onlayn hamkorlik vositalari: Guruh loyihalari va atrof-muhit muammolari bilan bog'liq muhokamalarni osonlashtirish uchun hamkorlik vositalaridan foydalaning. Google

Workspace yoki Microsoft Teams kabi platformalar o'quvchilarga tadqiqot, taqdimotlar va harakatlar rejalarida birgalikda ishlash imkonini beradi. O'quvchilar atrof-muhitni muhofaza qilish bilan bog'liq g'oyalar, manbalar va muvaffaqiyat hikoyalari bilan bo'lishishlari mumkin bo'lgan onlayn hamjamiyatlarni rivojlantirish.

Interfaol xaritalar va geofazoviy texnologiyalar: Iqlim o'zgarishi, o'rmonlarning kesilishi va boshqa ekologik muammolarning muayyan hududlarga ta'sirini ko'rsatish uchun interaktiv xaritalar va geofazoviy texnologiyalardan foydalaning. O'quvchilarni haqiqiy dunyo ma'lumotlarini o'rganish va tahlil qilishga undash, ularga ekotizimlarning o'zaro bog'liqligini tushunishga yordam berish.

Sensor texnologiyalari: Mahalliy hududlarda havo sifati, suv sifati va biologik xilma-xillik kabi atrof-muhit parametrlarini kuzatish uchun sensor texnologiyalarini integratsiyalash. O'quvchilarni ushbu sensorlardan ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilishga jalb qilish, ularga atrof-muhit monitoringi bo'yicha amaliy tajribani taqdim etish.

Elektron kitoblar va raqamli manbalar: Tabiatni muhofaza qilish amaliyotlari, barqaror hayot va biologik xilma-xillikning ahamiyati kabi mavzularni qamrab oluvchi elektron kitoblar va raqamli resurslarni ishlab chiqish. Sinf dan tashqari uzluksiz o'rganishni targ'ib qilish uchun O'quvchilar, o'qituvchilar va ota-onalar uchun ushbu manbalardan osongina foydalanish imkoniyatini ta'minlang[6].

Podkastlar va vebinarlar: Atrof-muhit fanlari bo'yicha mutaxassislar, tabiatni muhofaza qiluvchilar va ekologik toza tadbirkorlar ishtirokida podkastlar va vebinarlarni tashkil qiling. O'quvchilarni munozaralarda qatnashishga, savollar berishga va atrof-muhitning haqiqiy muammolari va yechimlari haqida tushunchaga ega bo'lishga undash.

Robototexnika va dronlar: O'lis yoki borish qiyin bo'lgan hududlarni o'rganish, yovvoyi tabiatni kuzatish va ekologik o'zgarishlarni baholash uchun robototexnika va dronlarni ekologik ta'limga integratsiyalash. O'quvchilarni STEM (Fan, Texnologiya, Muhandislik va Matematika) tashabbuslari doirasida oddiy atrof-muhit monitoringi robotlari yoki dronlarini yaratish va dasturlashga jalb qiling. Ushbu texnologiyalarni birlashtirgan holda, o'qituvchilar nafaqat bilim beradigan, balki tabiatni chuqur qadrlash va uni asrab-avaylash majburiyatini uyg'otadigan dinamik va qiziqarli o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Natijalar. Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyevning tashabbuslari bilan har-bir viloyat hokimi rahbarligida QQARning bir tumaniga homiylik qilib, ekologik barqarorlik va **“Yashil makon”** umummilliy loyihasida obodonlashtirish ishlarida qo'lidan kelguncha Orol dengizining qurishi, iqlim yangilanishini oldini olishda ko'mak berishda faol bo'lishi nazarda tutilgan hamda yashil makon sababchisi bo'lishi ko'rsatilgan.

Bu o'quv-tarbiyaviy jarayonlar ekotizimlar vaziyati bo'yicha **tarbiyani shakllantirishda juda muhim dolzarb masala**. Unib kelayotgan yosh avlodni, sodir bo'layotgan turli xil ekologik hodisalardan muntazam xabardor qilish maqsadida darslarni noan'anaviy usullarda tashkillashtirib o'tkazish nihoyatda muhim hisoblanadi. Bizning fikrimizcha, darslardan tashqari o'tkaziladigan **“Asrang ona fusunkor va jozibali tabiat va nabototni!”**, **“Bir makon-bir oila”**, **“Onajonim fusunkor va jozibali tabiat va nabotot”** kabi kichik bellashuvlar va ma'naviy tadbirlar **“Ekologik kamchilik va uning yechimi”** mavzusida davra suhbatlarini tashkil qilish ham o'zining ijobiy samarasini berishi aniq. Tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishda tashviqot guruhlari olib boradigan (**“Barkamol avlod”** bolalar markazi uslubchilari uchun).

Bu texnologiyaning maqsadi: unib kelayotgan yosh avlodda kamchilikning mohiyatini aniqlash, uch fikrlarini aniq va qisqa dalillar asosida bayon qilish orqali ularni ishontrish, shuningdek, targ'ibot-tashviqot qilish va uni amalga oshirish ko'nikmalarini shakllantirish[7].

Amaliy tarbiyaviy mashg'ulotni o'tkazish tartibi: Mashg'ulotning boshlanishida o'qituvchi unib kelayotgan yosh avlod auditoriyasiga bir necha kamchilikli mavzularni tashlaydi. Unib kelayotgan yosh avlod bu kamchilikli mavzular orasidan ixtiyoriy bittasini tanlaydilar. O'rtaga tashlanayotgan kamchilikli mavzu o'quv predmeti yoki tarbiya yo'nalishida bo'lgani maqsadga muvofiq. Masalan, "Ekologiya xavfi-fusunkor va jozibali tabiat va nabotot ofati", "Alkogol – ofat", "Giyohvandlik — nimaga olib boruvchi yo'l", "Yashil makon" loyihasi, "Fusunkor va jozibali tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash barchaning burchi", "Barkamol avlod — O'zbekiston taraqqiyotining poydevori" kabi mavzular tanlanishi mumkin.

So'ngra o'qituvchi unib kelayotgan yosh avlodni mashg'ulotni o'tkazish tartib-qoidalari bilan tanishtiradi hamda kichik guruhlarining chiqishlari ular tomonidan tanlangan kamchilikli mavzulari tashviqot-targ'ibot shaklida bo'lishi kerakligini tushuntiradi va vazifalarga tayyorgarlik uchun aniq vaqt beradi. Kichik guruhlar tomonidan tayyorlangan chiqishlar har tomonlama qiziqarli, adabiy-musiqiy, ko'rgazmali, plakat, jihozlariga boy bo'lishi talab etiladi. Kichik guruhlarining chiqishlari videofilm, slayd yoki kliplar yordamida namoyish etilishi mumkin. O'qituvchining ko'rsatmasi bilan bu jarayon yakka tartibda yoki juft bo'lib amalga oshiriladi. O'qituvchi unib kelayotgan yosh avlod bilan birgalikda guruhlarining chiqishlari va ularning ijodiy faoliyatini muhokama qiladi, yakuniy xulosa chiqaradi va kerakli tavsiyalar beradi. Tashkil etilgan targ'ibot-tashviqot ijodiy ishlarining chiqishlarini muhokama qilishda e'tiborni:

- tanlangan mavzuning aktualligi;
- mavzuning mazmuni va uni yoritilishi (rasmlar yoki video, mimika yoki pantomimika va boshqalar);
- mavzuning yoritilishiga ijodiy yondashuv (originalligi);
- mavzuni yoritishda ishlatilgan jihozlar va yordamchi vositalar;
- mazmunining ta'sirchanligi, targ'ibot-tashviqotga boyligi;
- mavzu mazmunining tarbiyaviyligi va ta'sirchanligiga yaratish maqsadga muvofiq bo'ladi.

Unib kelayotgan yosh avlodni o'z bilim oladigan maskani va yashaydigan hududlarni, atrof muhitlarini ko'kalamzorlashtirish, mevali va manzarali daraxt ko'chatlarini ekish, xiyobonlarni, obihayot havzalarini ozoda saqlash, uy jonivorlariga qarash kabi ishlarda kuchi yetganicha qatnashishga jalb etish katta dolzarb masala.

Zero, fusunkor va jozibali tabiat va nabotot ekanligini bevosita his qilishi juda ham dolzarb. Unib kelayotgan yosh avlodda fusunkor va jozibali tabiat va nabotot va inson o'rtasidagi o'zaro bog'liqliklari haqida dastlabki tushunchalar hosil bo'ladi. Ana shu xislatlarni o'zida aks ettira olgan insonnigina ekotizimlar holati bo'yicha tarbiya egasi deb atash mumkin. Ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berishda ota-bobolarimizning odatlarini, udumlarini tarbiyalab borish tabiiy boyluklarni ko'paytirish, bog'-rog'lar, gulzorlar tashkil qilishga undash, qalbida yaxshi xislatlar uyg'otishdan iboratdir. Shuningdek, tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berish jarayonida unib kelayotgan yosh avlodga boyluklarini tejab-tergashga, fusunkor va jozibali tabiat va nabototni himoya qilishga da'vat etadi. Maqsad ekologik jihatdan bilimdonligini, madaniyatini oshirish,

himoya qilish, ozoda-toza saqlash, jonivorot olamiga, o'simliklarga mehr uyg'otish orqali fusunkor va jozibali tabiat va nabotot ne'matlarini parvarishlashdan iborat bo'ladi[8].

O'quvchilarga ekologik ta'lim berish modulini ishlab chiqish ta'lim maqsadlariga mos keladigan va maqsadli auditoriya ehtiyojlariga javob beradigan qiziqarli va ma'lumot beruvchi tarkibni rejalashtirishni o'z ichiga oladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun ekologik ta'lim moduli uchun tavsiya etilgan sxema:

Modul nomi: Atrof-muhitimizni o'rganish

Modul haqida umumiy ma'lumot:

Maqsad: Atrof-muhitni tushunishni rivojlantirish, ekologik tizimlar haqida xabardorlikni oshirish va barqaror amaliyotlar uchun mas'uliyat hissini shakllantirish.

1-dars: Ekologik tushunchalar bilan tanishish

Maqsad: Asosiy ekologik tushunchalar va sog'lom atrof-muhitning ahamiyati bilan tanishtirish.

Faoliyat: Atrof muhitning ta'rifi bo'yicha sinf muhokamasi.

Guruh faoliyati: Atrof-muhit elementlarini aks ettiruvchi rasm chizish yoki kollaj yaratish.

2-dars: Ekotizimlarni o'rganish

Maqsad: ekotizimlar va tirik organizmlarning o'zaro bog'liqligi haqida tushunchalarni shakllantirish.

Faoliyat: Mahalliy park yoki qo'riqxonaga sayohat. Turli o'simliklar, hayvonlar va atrof-muhit xususiyatlarini kuzatish va aniqlash uchun tabiatni tozalovchi ov qiladi.

3-dars: Chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash

Maqsad: Chiqindilarni ishlab chiqarish va qayta ishlashning ahamiyati haqida xabardorlikni oshirish.

Faoliyat: Chiqindilarning atrof-muhitga ta'siri bo'yicha sinf muhokamasi.

Amaliy faoliyat: Qayta ishlangan san'at loyihalarini yaratish.

4-dars: Biologik xilma-xillik va asrash

Maqsad: Biologik xilma-xillik tushunchasini va tabiatni muhofaza qilishning ahamiyatini o'rganing.

Faoliyat: Mehmon ma'ruzachi yoki yo'qolib ketish xavfi ostida turgan turlar haqida video taqdimot.

Sinf loyihasi: Mahalliy flora va fauna haqidagi ma'lumotlar va chizmalar bilan "Bioxilma-xillik devori" yaratish.

5-dars: Barqaror hayot amaliyoti

Maqsad: Barqarorlik va ekologik toza hayot tamoyillari bilan tanishtirish.

Faoliyat: Energiya iste'moli va suvdan foydalanishni kamaytirish bo'yicha guruh muhokamalari.

Sinf loyihasi: Uyda barqaror amaliyotlar bo'yicha plakat ishlab chiqish.

6-dars: Atrof-muhitni boshqarish

Maqsad: Atrof-muhitga g'amxo'rlik qilish uchun mas'uliyat hissini tarbiyalash.

Faoliyat: Atrof-muhit boshqaruvchisi bo'lish yo'llari bo'yicha sinfning aqliy hujumi.

Jamoatchilik xizmati loyihasi: Mahalliy tozalash tashabbusida ishtirok etish.

7-dars: Tabiat bilan bog'lanish

Maqsad: Tabiatda vaqt o'tkazishning afzalliklarini ta'kidlash.

Faoliyat: Ochiq sinfdagi mashg'ulot yoki tabiatda yurish.

Tabiat jurnali faoliyati: tabiiy elementlarni kuzatish va hujjatlashtirish.

Baholash:

Loyiha: O'quvchilar modul davomida o'rganganlarini namoyish qiluvchi taqdimot yoki display yaratadilar.

Mulohaza: O'quvchilarni atrof-muhit bilan shaxsiy amaliy munosabatlari va ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan harakatlar haqida fikr yuritishga undash.

Qo'shimcha manbalar: Qo'shimcha tadqiqotlar uchun tavsiya etilgan kitoblar, veb-saytlar va hujjatli filmlar.

Amalga oshirish bo'yicha maslahatlar:

Multimodal ta'limni qo'shing: ko'rgazmali qurollar, amaliy mashg'ulotlar va mehmon ma'ruzachilarni o'z ichiga olgan turli xil o'qitish usullaridan foydalaning.

Dala sayohatlari: Iloji bo'lsa, haqiqiy dunyo tajribasini taqdim etish uchun tabiiy muhitga sayohatlarni qo'shing.

Ushbu sxemaga rioya qilish orqali o'qituvchilar boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun keng qamrovli va qiziqarli ekologik ta'lim modulini yaratishlari mumkin. O'quvchilar va mahalliy hamjamiyatning o'ziga xos ehtiyojlari va qiziqishlaridan kelib chiqib, mazmun va tadbirlarni moslashtiring. Dars shu tarzda davom etadi.

Xulosa. Bugungi yosh avlodga tabiat va nabototni asrash, avaylash va qadrlash orqali ekotizimlar vaziyati bo'yicha tarbiya berish ta'lim tizimida aktual kamchilik bo'lib, unib kelayotgan yosh avlodga ekologik kamchiliklar yechimini birgalikda izlashni unutmaslik kerak. Hozirgi yoshlarning voyaga yetish vaqtida jamiyatdagi hayoti davomida, butun yer taqdiri uchun mas'ullik hissini singdirgan holda ta'lim-tarbiyani tashkil etish shart. Shuning uchun ularda fusunkor va jozibali tabiat va nabototga muhabbat, barcha tirik mavjudotlarga hurmat, o'zlarining fusunkor va jozibali tabiat va nabototdagi ichki dunyosining oqibatlarini oldindan ko'ra bilish qobiliyatini shakllantirish juda muhimdir

Литературы/References/Adabiyotlar:

1. Ismoilov A., Axadov R. Ekologik ta'lim-tarbiya. – T.: «O'qituvchi», 1997. 18-b..
2. Xamrokulova Sh.E. Umumta'lim maktablarida ekologik ta'lim-tarbiyani takomillashtirish masalalari. VOLUME 2 | ISSUYe 3 | 2021 ISSN: 2181-1385 Sciycntific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723. www.ares.uz.
3. O'rinboyeva M.S. Tabiatga ekologik munosabatlarning ma'naviy-axloqiy tamoyillari va mezonlari. "Sciycnce and Education" Sciycntific Journal. May 2020. –B.594. www.opensciycnce.uz.
4. Nurmatova M. Shaxs kamolotida axloqiy va estetik qadriyatlar uyg'unligi. – Toshkent: Universitet. 2009. – 127 b.
5. Nuriddinova M.I. Tabiatshunoslikni o'qitish metodikasi – Toshkent.: Cho'lpon nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2005-y. –B.153.
6. Ortiqov N. Ma'naviyat: milliy va umuminsoniy qadriyatlar. – Toshkent: O'zbekiston. 1997. – 44 b.
7. Kistaubayev S.U. Shaxs ekologik dunyoqarashini shakllantirishda milliy qadriyatlarining roli.-Samarqand, 2019. -47 s.
8. Isaqulova N.J. Ekologik tarbiyaga oid tushunchalarni shakllantirishning o'ziga xos xususiyatlari. // Uzluksiz ta'lim tizimida innovasion pedagogik texnologiyalar. Maqolalar to'plami. – T.: «Extremum press», 2010. –B.40

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).